

La roja del Molinar

ISAAC BUJ

Excavació de la fossa comuna de Porreres on es creu que s'enterraren les restes d'uns cent vint afusellats pels franquistes, entre els quals hi ha segurament les d'Aurora Picornell. Foto de la líder comunista assassinada quan tenia només 24 anys pel seu compromís amb el feminisme i el comunisme.

ra... El seu nom es va fer molt conegut a l'illa. El 8 de març de 1936 liderà la taula presidencial integrada només per dones –cosa insòlita a la Mallorca d'aquell moment– que dirigí un míting a la Casa del Poble de Palma: la major part de la germació que hi assistí es va haver de quedar al carrer perquè no hi cabia. Aurora havia arribat al cim de la seva fama com a activista feminista i roja.

El 18 de juliol, quan va conèixer el cop d'Estat feixista, es refugià a la Casa del Poble, on un grapat de militants socialistes i comunistes s'intentaven donar ànims els uns als altres. Allà va ser detinguda l'endemà. Tancada a diverses presons, finalment fou ingressada a la provincial de dones,

la de Can Sales. La nit del 5 al 6 de gener de 1937, la que és la de la il·lusió per als nins, un escamot de feixistes hi entrà i seleccionà un grapat d'intermes. Les cinc “roges del Molinar”. Van ser ficades de males maneres a un camió o un cotxe que se les endugué cap a Porreres. “Me'n duen a matar”, així s'acomiadà Aurora d'una amiga del penal. En efecte. En arribar a l'oratori de la Creu de Porreres, els falangistes els hi afegiren dotze homes, també activistes d'esquerra. Els alinearen a tots esquena paret. Aurora només tenia 24 anys.

Va ser enterrada, com els altres assassinats en aquella freda nit, en una fossa comuna sense cap identificació, situada al cementiri de la mateixa localitat. L'Associació per a la Recuperació de la Memòria Històrica (ARMH) calcula que en aquesta tomba massiva hi deu haver les restes d'unes cent-vint persones afusellades i que sempre han estat considerades com a “desaparegudes”.

Vuitanta anys després de la rebel·lió feixista i quasi altres tants de l'assassinat d'Aurora Picornell, la fossa de Porreres ha començat a ser excavada per recuperar les restes que puguin quedar dels assassinats, identificar-los i entregar-los als familiars de cadascú. ●

“Ardorosa líder comunista de Palma, denominada la *Passionària* mallorquina, inculta però molt intel·ligent...” Són paraules referides a Aurora Picornell Femenías (Palma, 1 d'octubre de 1912 – Porreres, 5 de gener de 1937) escrites per Josep Massot i Muntaner en el llibre *Els escriptors i la Guerra Civil a Balears*. D'aquí a un mes i mig es commemorarà el vuitantè aniversari de l'assassinat pels feixistes d'aquesta líder comunista mallorquina.

Va nàixer al modest barri mariner de Palma del Molinar. A 15 anys començà l'activisme d'esquerra. Amb Catalina Flaquer, les germanes Antònia i Maria Pascual Flaquer i Belarmina González van ser conegudes com les “roges del Molinar”, destacades activistes feministes i comunistes, i totes cinc assassinades juntes. A 16 anys entrà en contacte amb una famosa feminista, Margarita Leclerc, que residia a S'Arenal –a prop del Molinar–, gràcies a la qual escriví un llibre reivindicatiu dels drets de les dones –amb dues autores més– quan encara no havia complert els 17. Al mateix

La fossa que s'està excavant a Porreres conté les restes de la líder comunista mallorquina Aurora Picornell, assassinada fa quasi vuitanta anys amb les altres “roges del Molinar”.

Reportatge de Miquel Payeras

temps entrà a la Lliga Laica, de la qual va ser a 18 anys l'única dona de la junta directiva. També inicià col·laboracions amb la revista comunista *Nuestra Palabra*, i així conegué Heriberto Quiñones, dirigent del Partit Comunista d'Espanya, amb el qual féu parella i tingué una filla, Octubrina. Entre 1932 i 1933 milità en el PCE a València, on residia aleshores Quiñones, sota el *nom de guerra* d'Amparo Pinós.

Després dels Fets d'Octubre de 1934 Quiñones i ella, amb la filla, tornaren a Mallorca. Allà intensificà l'activitat política com a conferenciant, escripto-